

Kenniskringbijeenkomst Projectleiders Mentoring

datum: 25 mei 2009

locatie: Sardes te Utrecht

Doel van de kenniskring is uitwisselen van kennis en ervaringen tussen projectleiders van mentoringprojecten.

Op de bijeenkomst van 25 mei jl waren ruim 25 deelnemers aanwezig en daarmee volgeboekt. Aanwezig waren projectleiders (en -medewerkers) van de volgende projecten: Kleurrijk Brabant, Mentorproject Culemborg (Humanitas), Matching Talents (Almere), Coach4you (Gilde), Coach4u (Sittard), Studentmentoring op PABO/hogeschool Saxion Deventer, School 's cool Lelystad, Vmbo- goal Heerhugowaard, Z11 (Zelf uit Alkmaar), Coach4Talent (Zeist, Utrecht), Coachproject ROC Nijmegen, U2Connect (Utrecht), Key to Success (Leiden), Coachprojecten van Centrum 16-22 (Den Haag), Mentoringproject Hengelo, Route 23 (Dordrecht) en Mentoring Hanzehogeschool Groningen. Speciale gasten waren Niels van Zeben van het Oranje Fonds en Eunice den Hoedt van het ministerie van OCW.

Karin Vaessen begint met een korte **toelichting op het thema** van deze kenniskring: **Inbedding en duurzaamheid van mentoringprojecten.**

Vandaag zitten wij hier bij elkaar als projectleiders van mentoringprojecten. Het wordt project zegt het al, per definitie eindig in tijd en geld. Bedoeld om iets nieuws op te starten en daarna te trachten om er een duurzaamheid programma van te maken, ervan uitgaande dat het project succesvol is. We streven uiteindelijk naar een mentoringprogramma; ingebed in de reguliere praktijk en liefst zonder externe gelden of potjes. Een programma dat zich idealiter financieel zelf kan bedruipen en grotendeels gedragen wordt door de betrokken organisaties (hoewel opgemerkt wordt dat de centrale organisatie en coördinatie van een mentoringprogramma altijd geld zal blijven kosten). Voor projecten in zijn algemeenheid geldt dat het nooit eenvoudig is om structureel ingebed te raken. Zodra de extra gelden ophouden, sterven veel projecten een zachte dood.

Bij veel mentoringprojecten is inbedding en duurzaamheid misschien nog wel een extra aandachtspunt. Diverse onderzoeken en inventarisaties geven aan dat mentoring een sterk bewegend veld is; projecten komen en gaan. Veel mentoringprojecten zijn nog relatief jong en weten dikwijls ook niet wat de looptijd zal zijn (bron Sardes, 2009, landelijke inventarisatie van mentoringprojecten gericht op jongeren in het voortgezet onderwijs). Positieve uitzondering zijn de projecten van het Oranje Fonds, die tot 2012 gefinancierd worden.

Mentoringprojecten ervaren inbedding en duurzaamheid dan ook als een grote uitdaging voor de toekomst. Het is belangrijk om hier bij de start van een mentoringproject al rekening mee te houden en bijvoorbeeld de volgende vragen te stellen:

- Wat kan ik nu al doen om te zorgen dat mijn project/programma straks doorloopt?
- Wat betekent dat voor mijn financiën?
- Wat betekent dat voor mijn menskracht op de verschillende plekken?
- Wat voor commitment moet ik waar hebben?
- Waar kan en moet ik beleidsmatig en politiek bij aansluiten?

Dit soort kenniskringbijeenkomsten zijn bedoeld om ervaringen te delen van langlopende projecten en met elkaar van gedachten te wisselen en de kennis op dit vlak te vergroten.

De Kennismaking vond deze keer plaats aan de hand van zogeheten associatiekaarten (sfeerkaarten). Op een grote tafel liggen tientallen kaarten uitgestald. Deelnemers werden verzocht om een kaart uit te kiezen. De vraag die gesteld werd was: Hoe zie jij de inbedding en duurzaamheid van je eigen mentoringproject? Zoek een kaart uit, die daar het beste bij past (als metafoor).

Deelnemers stelden zich per project voor en lichten de keuze van hun kaart toe.

Opvallende en veelkomende beelden waren: samenwerking, samen verantwoordelijkheid dragen, bundelen van krachten van veel partijen en hard en lang werken. Het positieve werd daarbij vaak benadrukt; mentoring is een feestje, met veel passie en betrokkenheid.

Twee mentoringprojecten waren bereid om hun kennis en ervaring met betrekking tot inbedding en duurzaamheid te delen met de aanwezigen.

Eerste toelichting kwam van Jules Wolthuis van **School 's cool Lelystad**.

Het format en de werkwijze van School 's cool is te lezen in de projectenbank.

Jules Wolthuis is projectcoördinator van School 's cool Lelystad en onderwijskundig beleidsadviseur binnen de gemeente Lelystad. Jules werkt al vele jaren in Lelystad, wat een groot voordeel is volgens hem. Hij kent het netwerk (en zij kennen hem) en hij kent het gemeentelijk apparaat. Deze aspecten vergemakkelijken het opzetten en verduurzamen van een mentoringproject. Een van de eerste belangrijkste stappen die hij ondernomen heeft, is uitzoeken wie de verantwoordelijk ambtenaar en wethouder voor zijn project binnen de

gemeente is. Structureel overleg met deze verantwoordelijken heeft zijn hoogste prioriteit. Overal je gezicht laten zien en het project promoten is daarbij belangrijk en vergemakkelijkt de implementatie en het vinden van geld.

Het vinden van geld is vooral een kwestie van timing, maar ook toevalligheden, aldus Jules. Bij de start van het eerste jaar School 's cool Lelystad kon mentoring moeiteloos ingesluist worden in de Lokaal Educatieve Agenda (afspraken tussen schoolbesturen en gemeente) en kreeg daarmee een beleidsmatige plek binnen de LEA. Het mentoringproject paste goed binnen deze agenda en was een mooi instrument ter concretisering van bijvoorbeeld het voorkomen van voortijdige schooluitval. Zowel de besturen po als vo hebben volmondig ja tegen het mentoringproject gezegd en hebben toegezegd een deel te willen meebetalen. De afspraak was dat zij alleen in het eerste jaar een deel (naar rato van het aantal leerlingen) zelf zouden betalen. In het tweede invoeringsjaar van School 's cool is het totale bedrag vanuit de LEA betaald. In de toekomst wil men het project structureel uit het armoedebeleid bekostigen. Omdat een van de criteria is dat alleen kinderen uit gezinnen met een uitkering mee mogen doen (en de doelgroep van School 's cool breder is), wordt het budget aangevuld met een deel uit de LEA- gelden. Hij ziet de toekomst voor het project dan ook zonnig in.

In de discussie en vragen achteraf wordt gevraagd naar concrete cijfers van dit project. Op dit moment bereikt School 's Cool Lelystad 12 leerlingen. In de toekomst moeten dit er 25 worden. Het totale budget dit jaar is 18.000 euro (8 uur coördinatie en vrijwilligersvergoeding). De vrijwilligersvergoeding bedraagt 28 euro per week, 1500 euro per jaar.

Ook wordt er gesproken over het feit dat scholen niet meer meebetalen. Het gaat toch om hun leerlingen? Jules geeft aan dit nou eenmaal de onderhandeling bij de start was, waar m.n. de vo-scholen erg strikt in waren. Op zich geeft hij aan dat er bij scholen best financiële mogelijkheden zijn.

Samenvattend geeft Jules Wolthuis de volgende tips ten aanzien van inbedding en duurzaamheid (met de kanttekening dat dit gezien de korte tijd, nooit het hele verhaal achter de inbedding kan zijn):

- Zoek direct bij de start uit wie de verantwoordelijke ambtenaar en wethouder is en zorg voor structureel overleg met deze personen. Blijf ze informeren en binden aan je project.
- Maak gebruik van de actuele beleidsmatige kansen. “Een potje is alleen een manier om het te financieren. In de loop der jaren kunnen potjes wijzigen. Je doet het uiteindelijk voor de kinderen”.
- Realiseer je dat de coördinator de drijvende motor en het gezicht van het project is.
- Maak zoveel mogelijk gebruik van je netwerk. Zeker bij het binnenkomen in scholen, vergemakkelijkt dit enorm.
- Torn niet aan de kwaliteit van mentoren (ook niet in tijden van schaarste). De selectie van een mentor moet 100% goed voelen. Deze committeert zich immers ook voor 1,5 jaar aan je project en aan een jongere. “De screening van mentoren is een zaak van de coördinator. De selectie van leerlingen is een verantwoordelijkheid van de school”.

De **tweede presentatie** werd verzorgd door Najim Adda, Fatima Haissoun en Ilknur Yenice van Palet (**project Kleurrijk Brabant Leert**, zie ook projectenbank op website).

Kleurrijk Brabant Leert is gestart in 2008 en krijgt voor twee jaar geld van de provincie. Streven is om het project uiteindelijk op in totaal 45 po- en vo- scholen ingevoerd te hebben. Ze werken nu op 34 scholen (basis, voortgezet, speciaal onderwijs). Scholen hebben een samenwerkingsovereenkomst ondertekend. Uiteindelijk kun je daar scholen niet op vastpinnen, maar het heeft wel status. In het eerste invoeringsjaar betalen de scholen alleen de vrijwilligersvergoeding voor de coaches (15 euro per uur; waarvan 10 euro vergoeding en 5 euro activiteitengeld). De uitvoering op de scholen wordt het eerste jaar volledig door Palet verricht. Scholen kunnen de kunst afkijken en vooral enthousiast worden. In het tweede invoeringsjaar is het de bedoeling dat scholen, nu ze aan het succes geproefd hebben, steeds meer taken overnemen. Streven is uiteindelijk dat iedere school 10 leerlingen heeft die meedoen aan het project, wat neerkomt op een totaal van 4 uur tijdsinvestering per week per school. De school moet deze uren dus zelf bekostigen, ofwel met interne financiering ofwel met een fonds.

Scholen zetten dit project vooral in ter versterking van hun zorgsysteem en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Vanaf schooljaar 2010/2011 gaan scholen mentoring ook inzetten in het kader van de maatschappelijke stage (vo/leerlingen begeleiden po/leerlingen). Of het lukt om de volle 45 scholen te bereiken is nog niet duidelijk. Maar diverse scholen staan nu al te trappelen om het over te nemen.

Om de continuïteit van dit mentorenproject Kleurrijk Brabant Leert in de toekomst te vergroten, wordt nu gewerkt aan een handleiding voor implementatie en een trainingsmanual. Ook wordt bewust gewerkt met jonge coaches, die gedurende langere tijd in hun (school)loopbaan vastgehouden kunnen worden.

Na deze plenaire presentaties wordt in subgroepen verder gewerkt aan het thema inbedding en duurzaamheid. Deelnemers schrijven eerst voor zichzelf op wat zij nu al concreet doen om de inbedding en duurzaamheid van hun mentoringproject te vergroten en garanderen. Daarna wisselen zij hun ervaringen uit en bevragen elkaar. Dit resulteerde in boeiende gesprekken en discussies, waar een uur eigenlijk ook niet voldoende is. Tot slot moest iedere subgroep de drie (of meer...) belangrijkste tips op een flap schrijven en delen met de hele groep.

Samenvattend kwamen de volgende belangrijkste **aanbevelingen ten aanzien van inbedding en duurzaamheid** naar voren (ook hier merken we op dat deze lijst gezien de tijd niet uitputtend is, zie aanvullend ook de tips uit de voorgaande presentaties):

- Probeer mentoring op de agenda te zetten in het lokaal overleg tussen besturen en gemeenten.
- Denk naast gemeentelijke gelden ook aan provinciale gelden.
- Maak van je mentoringproject een stichting. Dit verhoogt wellicht de kansen voor subsidie.
- Zorg voor een goede evaluatie en monitoring. Financiers hechten hier veel belang aan en het verhoogt de status naar betrokkenen.
- Zorg voor structurele pr. Maak je resultaten zichtbaar. Initieer onderzoek en promoot je succes!
- Bewaak het verband tussen het strategisch en uitvoerend niveau.
- Bedenk goede aanjagers en slogans voor je project. Blijf positief (bijvoorbeeld Grijp je kans) en verval niet in een problematisch imago (Heb je problemen met .. ?).
- Partners die meedoen, moeten vanaf het eerste moment ook mee investeren en financieren.
- Hou alle contacten en (formele en informele) relaties betrokken en warm (bijvoorbeeld door nieuwsbrieven of (gezellige-leerzame) bijeenkomsten).
- Zorg voor een handboek mentoring en coaching. Dat vergroot de overdraagbaarheid en levensvatbaarheid van een project/programma.
- Torn niet aan de kwaliteit van mentoren (o.a. door een goede intake en selectie na training).
- Stel per school een verantwoordelijke aan voor het mentoringproject (een mentorbegeleider/docent coach, Centrum 16/22 adviseert 1 uur per week per leerling)
- Laat de matching op scholen plaatsvinden en zorg in zijn algemeenheid voor een actieve rol van de scholen.
- Betrek een marktpartij.
- Werk met betaalde bedrijfscoaches.
- De toekomst van een mentoringproject is belangrijk, structurele financiering is geweldig. Maar kijk naar de middellange termijn en laat je niet afschrikken en dichtklappen door tienjaren plannen, die je niet kunt voorzien.

Deze kenniskring is bedoeld ter onderlinge inspiratie. **Coach4u** uit Sittard (Bonnie van Geffen en Rien Hochstenbach) laat in de bijeenkomst haar **nieuwe promotie DVD** voor leerlingen en scholen zien. Bijzonder is dat dit promotieclipje gemaakt is dòòr leerlingen zelf (eigen script en acteurs) en vòòr leerlingen. Iets wat overigens niet zonder slag of stoot tot stand is gekomen. Wellicht exemplarisch voor deze doelgroep. Leerlingen die zich niet aan de afspraken hielden en niet altijd kwamen opdagen. Het filmpje kan bekeken worden in de nieuwsrubriek op <http://www.coach4u.nl/>

Achteraf ontstaat de discussie of bepaalde gebruikte slogans (bijvoorbeeld word je wel eens gepest?) niet te problematisch zijn om de doelgroep aan te spreken. Feit is wel dat dit de formuleringen zijn, zoals de leerlingen dit bedacht hebben.

Karin Vaessen doet tot slot de volgende **mededelingen** (o.a ook na te lezen in de nieuwsbrief die rond 27 mei a.s. verschijnt)

- Mentoringwijzer.nl kent een projectenbank, die maandelijks door honderden geïnteresseerden bezocht wordt. Staat je eigen project er nog niet in, meld je aan door het stramien te downloaden. Als je er wel al instaat, kijk of de gegevens nog actueel zijn en geef eventuele wijzigingen aan ons door.

- Het Kennispunt Mentoring probeert de lokaal ontwikkelde instrumenten te verzamelen, om zo te voorkomen dat overal hetzelfde wiel wordt uitgevonden. Veel voorbeelden van materialen zijn al op de site te vinden. Heb je goede voorbeelden en wil je dat delen, mail het naar het Kennispunt Mentoring!
- Coach2B organiseert in samenwerking met het Kennispunt Mentoring van 4 tot en met 7 oktober a.s. een studiereis naar Engeland over business mentoring. Meer info is te verkrijgen bij Coach2B.
- Aranka Verheugd (a.verheugd@vmca.nl) vraagt naar handboeken voor mentoren. Welk project kan haar helpen?

Volgende bijeenkomsten van de kenniskring vinden plaats op:

- Maandag 14 september 2009 van 13.00-16.30 uur, eveneens bij Sardes in Utrecht (Thema Inbedding en organisatie op school; o.a. toelichting door Centrum 16-22).
- Maandag 7 december 2009 van 13.00 – 16.30 uur bij Sardes (Thema nog niet bekend)

Inschrijven voor deze bijeenkomsten kan alleen via de website !!

Eerdere deelname aan de kenniskring betekent géén automatische inschrijving voor de volgende bijeenkomst.